

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 1119 від 29.08.2019
Народні депутати України
Н. Королевська та інші

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до статті 5 Закону України «Про ціни і ціноутворення» щодо відновлення державного регулювання цін»

У законопроекті шляхом внесення змін до ст. 5 Закону України «Про ціни і ціноутворення» пропонується встановити, що «Кабінет Міністрів України в обов'язковому порядку визначає повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій щодо регулювання цін і тарифів на такі товари і послуги у сфері виробництва та реалізації продовольчих товарів:

граничні рівні рентабельності та торговельні надбавки на дитяче харчування;

граничні розміри плати за послуги, що надаються у торговельних об'єктах, на ринках з продажу продовольчих та непродовольчих товарів;

граничні рівні цін, нормативи рентабельності (у розмірі не вище 15 відсотків) за надання в оренду торгових приміщень (площ), торговельно-технологічного та/або холодильного устаткування у торговельних об'єктах, на ринках з продажу продовольчих та непродовольчих товарів;

граничні торговельні (постачальницько-збутові) надбавки до оптової ціни виробника (митної вартості) на борошно, хліб, макаронні вироби, крупи, цукор, яловичину, свинину і м'ясо птиці, ковбасні вироби варені, молоко, сир, сметану, масло вершкове, олію соняшникову, яйця курячі (у розмірі не вище 10 відсотків без урахування витрат з їх транспортування у міжміському сполученні);

граничні рівні рентабельності виробництва борошна пшеничного вищого, першого і другого сорту, борошна житнього обдирного, хліба вагою більш як 500 грамів з борошна пшеничного вищого, першого і другого сорту та їх суміші, борошна житнього та суміші борошна пшеничного та житнього простої рецептури (борошно, дріжджі, сіль, вода) без додавання цукру, жиру, інших наповнювачів, а також хліба і хлібобулочних виробів для діабетиків;

оптово-відпускні ціни на борошно пшеничне вищого, першого і другого сорту, борошно житнє обдирне, крупи гречані, яловичину, свинину, м'ясо птиці, ковбасні вироби варені, молоко коров'яче питне (пастеризоване,

фасоване у плівку), сир, сметану, масло вершкове, яйця курячі, цукор, олію соняшникову шляхом декларування їх зміни;

граничні рівні рентабельності пакування (фасування) продовольчих товарів, щодо яких запроваджено державне регулювання цін, без урахування вартості сировини (у розмірі не вище 10 відсотків)».

Метою законопроекту, як зазначається у пояснювальній записці до нього, є «посилення соціального захисту найбільш уразливих верств населення України шляхом забезпечення відновлення Урядом державного цінового регулювання на соціально значущі продовольчі товари та вжиття заходів для зменшення граничних торговельних надбавок на основні соціальні продукти харчування».

Головне управління, розглянувши законопроект та в цілому визнаючи актуальність порушеного у проекті питання, особливо в умовах, що нині склалися в Україні, одночасно не може підтримати його прийняття у пропонованому вигляді з таких підстав.

1. Згідно з вимогами Конституції України органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (ч. 2 ст. 19). Виходячи з цього, є підстави вважати, що пропозиція встановити на законодавчому рівні розміри торговельних та постачальницько-збутових надбавок, нормативів рентабельності тощо не повною мірою узгоджується з вимогами Конституції України, за якими забезпечення проведення цінової політики покладається на Кабінет Міністрів України (п. 3 ч. 1 ст. 116). У межах цієї функції Кабінет Міністрів України здійснює державне регулювання цін шляхом установаження обов'язкових для застосування суб'єктами господарювання, зокрема, граничних рівнів торговельної надбавки (націнки) та постачальницько-збутової надбавки (постачальницької винагороди) (ст. 13 Закону України «Про ціни і ціноутворення»).

2. Крім того, звертаємо увагу, що у п. 2 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про ціни і ціноутворення» вже передбачається, що Кабінет Міністрів України здійснює державне регулювання цін, визначає повноваження органів виконавчої влади щодо формування, встановлення та застосування цін, якщо інше не визначено законом або міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

У цьому плані звертаємо увагу на те, що на сьогоднішній день є чинною постанова Кабінету Міністрів України «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)» від 25.12.1996 № 1548 (в редакції від 23.01.2020), якою з метою вдосконалення системи державного регулювання цін (тарифів) та подальшого розвитку ринкових відносин затверджено повноваження центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій щодо регулювання (встановлення фіксованих та граничних рівнів цін (тарифів), торгівельних (постачальницько-збутових) надбавок,

нормативів рентабельності, запровадження обов'язкового декларування зміни) цін і тарифів на окремі види продукції, товарів і послуг згідно з додатком.

Зауважимо також про те, що Кабінет Міністрів України в межах покладеного на нього ст. 116 Конституції України повноваження щодо забезпечення проведення цінової політики здійснює відповідні кроки у напрямі вдосконалення системи державного регулювання у сфері ціноутворення на соціально значущі продовольчі товари. Так, зокрема, постановою Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо проведення моніторингу цін і тарифів на споживчому ринку» від 13.06.2002 № 803 (в редакції від 06.02.2013) затверджується перелік соціально значущих товарів і послуг, за яким проводитиметься постійний моніторинг цін і тарифів на споживчому ринку регіонів.

Згідно з цією постановою до зазначеного переліку віднесено продукти харчування: (борошно пшеничне вищого сорту; хліб з борошна пшеничного вищого сорту; хліб з борошна пшеничного I сорту; хліб житньо-пшеничний; макаронні вироби (вермішель з борошна пшеничного вищого сорту); крупи гречані; рис; яловичина I категорії; свинина; сало; птиця; ковбаса варена I сорту; молоко жирністю 2,5 відсотка; сметана жирністю 20 відсотків; сир м'який; масло; яйця курячі; цукор-пісок; олія соняшникова; картопля; сіль); окремі види продуктів перероблення нафти (дизельне паливо; бензин марки А-95; газ скраплений (пропан-бутан), що реалізується через мережу автозаправних станцій); товари та послуги, які реалізуються за регульованими цінами і тарифами (електрична енергія; газ скраплений, що відпускається населенню для побутових потреб; тверде паливо, що відпускається населенню для побутових потреб; послуги міського пасажирського транспорту; житлово-комунальні послуги з тепло-, водопостачання, водовідведення, користування житлом (квартирна плата) та утримання житла).

При цьому зазначеною постановою затверджено і порядок проведення моніторингу цін і тарифів на споживчому ринку, який регламентує питання організації та проведення моніторингу вільних і державних регульованих цін і тарифів на товари і послуги у сфері їх реалізації суб'єктами господарювання та їх структурними підрозділами. Зокрема, моніторинг проводиться за розмірами роздрібних цін, у тому числі розмірами торговельних (постачальницько-збутових) надбавок. Так, у разі зміни рівня торговельної (постачальницько-збутової) надбавки проводиться аналіз складових витрат обігу (на транспортування, зберігання, реалізацію з урахуванням обробки, сортування та пакування товарів, на заробітну плату, утримання приміщень та інвентарю, сплату відсотків за користування кредитом тощо), а також рівня рентабельності з урахуванням обсягів товарообігу і товарних запасів. У разі зміни рівня оптово-відпускних цін проводиться аналіз: структури та складових ціни за економічними елементами собівартості – матеріальних витрат, витрат на оплату праці, відрахувань на соціальні заходи, амортизації основних фондів тощо, а також податків, зборів та інших обов'язкових відрахувань і розміру прибутку.

Крім того, на сьогоднішній день є чинною постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення» від 17.10.2008 № 955 (в редакції від 01.07.2019), якою установлені ціни на:

лікарські засоби, включені до Національного переліку основних лікарських засобів (крім наркотичних, психотропних лікарських засобів, прекурсорів та медичних газів), граничні постачальницько-збутові надбавки не вище ніж 10 відсотків, що нараховуються до оптово-відпускної ціни з урахуванням податків та зборів, та граничні торговельні (роздрібні) надбавки, виходячи із закупівельної ціни з урахуванням податків, що не перевищують такі розміри: до 100 грн. (включно) – 25 відсотків; більше ніж 100 до 500 грн. (включно) – 20 відсотків; більше ніж 500 до 1000 грн. (включно) – 15 відсотків; більше ніж 1000 грн. – 10 відсотків;

лікарські засоби (крім наркотичних, психотропних лікарських засобів, прекурсорів та медичних газів), які придбаваються повністю або частково за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, граничні постачальницько-збутові надбавки не вище ніж 10 відсотків, що нараховуються до оптово-відпускної ціни з урахуванням податків та зборів, та граничні торговельні (роздрібні) надбавки не вище ніж 10 відсотків, що нараховуються до закупівельної ціни з урахуванням податків;

лікарські засоби, включені до переліку міжнародних непатентованих назв лікарських засобів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про забезпечення доступності лікарських засобів» від 17.03.2017 № 152, з урахуванням змін, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27.02.2019 № 135, граничні постачальницько-збутові надбавки у розмірі 10 відсотків, що нараховуються до оптово-відпускної ціни з урахуванням податків, та граничні торговельні (роздрібні) надбавки в розмірі 15 відсотків, що нараховуються до закупівельної ціни з урахуванням податків.

Наведене вище свідчить про наявність правових передумов для вирішення порушеного у законопроекті питання з урахуванням ситуацій, що складаються на відповідних ринках, у тому числі, пов'язаних з форс-мажорними обставинами.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: О. Олещенко, Ю. Лисицька

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЇВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000733B420047F32C01
Дійсний до: 10.11.2020 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/3-2020/18383 від 26.03.2020

45036